

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 307/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Vrškom, M. R. Štefánika 2, Veľký Krtíš, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 Nto 13/2014 z 12. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2015 doručená a 24. apríla 2015 doplnená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 Nto 13/2014 z 12. januára 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici podal 29. januára 2013 na sťažovateľa obžalobu pre pokračujúci obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 3 písm. b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Konanie je vedené Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 T 7/2013.

Sťažovateľ uvádza: *„Ja som namietal miestnu príslušnosť Okresného súdu v Banskej Bystrici, nakoľko podľa môjho názoru k údajnému spáchaniu skutku došlo v Bratislave a takisto som žiadal, aby došlo k tomu, aby bola moja trestná vec odňatá Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Okresnému súdu v Banskej Bystrici, nakoľko som vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom tak krajského ako aj okresného súdu, a bola prikázaná inému súdu na území Slovenskej republiky.*

Dňa 13. 02. 2015 mi bolo doručené uznesenie Krajského súdu v Nitre 4 Nto 13/2014 zo dňa 12. 01. 2015, ktorým Krajský súd v Nitre rozhodol tak, že podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku moju sťažnosť zamietol a podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku sa moja trestná vec vedená na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 5 T 7/2013 príslušnému Okresnému súdu v Banskej Bystrici neodníma. Podľa môjho názoru Krajský súd v Nitre sa vôbec nezaoberal mojou námietkou miestnej príslušnosti, len námietkou zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu v Banskej Bystrici, ako aj Krajského súdu v Banskej Bystrici.“

Sťažovateľ poukazuje, že pred rozhodnutím Krajského súdu v Nitre mu nebolo doručené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Ndt 20/2014 z 10. decembra 2014, ktorým najvyšší súd rozhodol podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku o odňatí veci vedenej pod sp. zn. 2 Nto 15/2014 Krajskému súdu v Banskej Bystrici a prikázal ju Krajskému súdu v Nitre. Podľa sťažovateľa: *„Toto*

uznesenie ako som uviedol mi nebolo doručené pred rozhodnutím Krajského súdu v Nitre ohľadne mojej sťažnosti a teda takéto uznesenie Najvyššieho súdu nemohlo nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť, pretože mi bolo doručené až dňa 17. 02. 2015 a až po doručení mojej osobe a môjmu obhajcovi podľa môjho názoru mohol následne rozhodovať Krajský súd v Nitre ohľadne mojej sťažnosti, pretože až doručením takéhoto uznesenia všetkým stranám v trestnom konaní sa takéto rozhodnutie stalo vykonateľné a až po doručení takéhoto uznesenia mohla byť vec postúpená Krajskému súdu v Nitre, na to aby rozhodol o mojej sťažnosti.“

V závere sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 Nto 13/2014 z 12. januára 2015, k čomu uviedol: *„Na deň 20. 04. 2015 Okresný súd v Banskej Bystrici v mojej trestnej veci určil termín hlavného pojednávania, kde tento súd chce na tomto pojednávaní vykonávať dôkazy a rozhodovať bez toho, aby sa zaoberal mojimi oprávnenými námietkami, ktoré som doručil tak Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v Bratislave, Krajskému súdu v Nitre, ako aj Okresnému súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19. 02. 2015, kde napriek týmto skutočnostiam súdy vo veci nekonali a teda je zrejmé, že naďalej dochádza k porušovaniu mojich práv... navrhujem odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia..., pretože môže mať pre sťažovateľa nezvratné dôsledky, vylučujúce aj reparačné či satisfakčné funkcie právnej zodpovednosti a vydanie nezákonného rozhodnutia zo strany Okresného súdu v Banskej Bystrici.“*

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 4 Nto 13/2014 z 12. januára 2015 porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V nadväznosti na to žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie. Sťažovateľ si uplatnil aj nárok na náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (*mutatis mutandis* III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru procesným

rozhodnutím Krajského súdu v Nitre tým, že rozhodol skôr, ako bolo sťažovateľovi doručené uznesenie najvyššieho súdu o prikázaní veci tomuto súdu. Sťažovateľ sa domnieva, že Krajský súd v Nitre nemohol rozhodovať, pretože uznesenie najvyššieho súdu nebolo právoplatné a vykonateľné.

Podľa § 184 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie je právoplatné, a ak neustanovuje tento zákon niečo iné, aj vykonateľné, ak

a) zákon proti nemu nepripúšťa sťažnosť,

b) zákon síce proti nemu pripúšťa sťažnosť, ale

1. sťažnosť v lehote podaná nebola,

2. oprávnené osoby sa sťažnosti výslovne vzdali alebo ju výslovne vzali späť, alebo

3. podaná sťažnosť bola zamietnutá.

Podľa § 184 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie je vykonateľné, aj keď doteraz nenadobudlo právoplatnosť, ak zákon proti nemu síce pripúšťa sťažnosť, ale nepriznáva jej odkladný účinok.

Vychádzajúc z citovaného § 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, sa sťažovateľ v otázke právoplatnosti a vykonateľnosti uznesenia najvyššieho súdu mylne domnieva, že tieto účinky uznesenia sú naviazané na jeho doručenie. V prípade uznesenia najvyššieho súdu prijatého na neverejnom zasadnutí tieto účinky nastali už jeho vyhlásením. Žiadnu ďalšiu argumentáciu týkajúcu sa rozhodovania Krajského súdu v Nitre, ktorá by prípadne mohla mať ústavnoprávnu relevanciu vo vzťahu k označeným právam, sťažovateľ neuviedol, pričom sťažovateľ je právne zastúpený, a preto ústavný súd nemal dôvod vyzývať ho na doplnenie jeho argumentácie.

Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre, s ktorým sa ústavný súd oboznámil v rámci konania, je pritom rozsiahlo a v súlade s ústavnými zárukami práva na súdnu ochranu odôvodnené vo vzťahu ku všetkým námietkam, ktoré mohli byť v konaní predmetom preskúmania. Tieto námietky sa týkali namietanej zaujatosti senátu okresného súdu konajúceho vo veci sťažovateľa, ako aj namietanej zaujatosti všetkých sudcov

okresného súdu. Krajský súd v Nitre k nim uviedol: „... nadriadený súd v prejednávanej veci predovšetkým zistil, že tak predseda senátu súdu prvého stupňa, ktorej bola prejednávaná vec pridelená na rozhodnutie, rovnako ako ani jeden z prísediacich vo svojom vyjadrení a v odôvodnení napadnutého uznesenia a napokon ani jeden z ostatných sudcov pôsobiacich na súde prvého stupňa vo svojich vyjadreniach neuviedol, že sa v prejednávanej veci cíti byť zaujatý, ani neuviedol žiadny taký dôvod svojej možnej zaujatosti resp. vylúčenia z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej veci, aký je uvedený v ustanovení § 31 odsek 1, odsek 2 alebo odsek 3 (veta prvá a druhá) Trestného poriadku.

Rovnako z námietky zaujatosti obžalovaného (obsiahnutej v zápisnici z hlavného pojednávania uskutočneného 17. 04. 2013 vrátane jej doplnenia obsiahnutého v písomnom podaní doručenom súdu prvého stupňa 03. 05. 2013) a napokon ani zo spisu nevyplývajú žiadne také konkrétne skutočnosti a okolnosti, ktoré by mohli spôsobiť vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej veci predsedu senátu súdu prvého stupňa, ktorému bola pridelená na konanie a rozhodnutie, ani jeho prísediacich, ani žiadneho iného z ostatných, teda všetkých sudcov pôsobiacich na súde prvého stupňa, pretože jednak o tej časti dôvodov odsúdeným vznesenej námietky zaujatosti, obsahom ktorej bol procesný postup súdu prvého stupňa v prejednávanej veci, sa s poukazom na ustanovenie § 32 odsek 6 Trestného poriadku nemalo konať (a preto správne ani nekonalo), jednak v ostatnej časti námietka ani nebola odôvodnená žiadnym takým pomerom každého z nich k prejednávanej veci alebo k osobám,, ktorých sa úkony trestného konania v prejednávanej veci priamo týkajú, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencovi alebo k inému orgánu činnému v tomto trestnom konaní, pre ktorý by bolo možné mať pochybnosti o jeho nezaujatosti podľa § 31 odsek 1 Trestného poriadku. Navyše námietka zaujatosti predsedu senátu (a napokon aj všetkých ostatných sudcov pôsobiacich na súde prvého stupňa) zrejme ani nebola vznesená podľa § 31 odsek 4 Trestného poriadku bezodkladne, pretože o tom, že v prejednávanej veci bude konať a rozhodovať predseda senátu podľa § 397 odsek 2 Trestného poriadku inak nepochybne vecne a miestne príslušného súdu prvého stupňa obžalovaný vedel najneskôr od 11. 02. 2013,

kedy mu (rovnako ako jeho obhajcovi) bol súdom prvého stupňa doručený rovnopis obžaloby s výzvou na oznámenie návrhov na vykonanie dôkazov.

Z dôvodov vyššie uvedených nadriadený súd v prejednávanej veci nezistil predovšetkým vylúčenie predsedu senátu, ktorému bola prejednávaná vec pridelená na rozhodnutie, ani jeho prísediacich a napokon ani žiadneho z ostatných (teda všetkých) sudcov činných na súde prvého stupňa z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej veci a napokon ani žiadny iný, z vyššie uvedených závažných dôvodov opodstatňujúcich takú závažnú zmenu miestnej príslušnosti súdu prvého stupňa na prejednanie veci, akou je delegácia podľa § 23 odsek 1 Trestného poriadku, na ktorú v prejednávanej veci zjavne nie sú splnené zákonom ustanovené podmienky a predpoklady a preto jednak sťažnosť obžalovaného podanú proti napadnutému uzneseniu ako nedôvodnú podľa § 193 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku zamietol, jednak (a súčasne) podľa § 23 odsek 1 Trestného poriadku rozhodol o neodňatí prejednávanej veci na konanie v nej príslušnému súdu prvého stupňa.“

Sťažovateľ poukazuje na to, že „Krajský súd v Nitre sa vôbec nezaoberal mojou námietkou miestnej príslušnosti, len námietkou zaujatosti...“.

Predmetom konania Krajského súdu v Nitre bolo rozhodovanie o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o nevyhlúčení senátu z konania o veci sťažovateľa a o návrhu sťažovateľa podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku na odňatie veci okresnému súdu a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa, ktorý sťažovateľ odôvodnil namietanou zaujatosťou všetkých sudcov okresného súdu. Vychádzajúc z predmetu konania, Krajský súd v Nitre nemal dôvod zaoberať sa sťažovateľom namietanou nepríslušnosťou okresného súdu. Námietka miestnej nepríslušnosti nie je dôvodom na postup podľa § 23 Trestného poriadku, ktorý prichádza do úvahy iba v prípade odňatia veci miestne príslušnému súdu.

Uvažovať o dôvodoch na delegáciu možno len vtedy, keď je miestna príslušnosť súdu, na ktorom bola podaná obžaloba, nesporná (R 12/1972).

Odňatie veci príslušnému súdu a jej prikázanie inému súdu z dôležitých dôvodov je výnimkou z ústavného princípu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Dôležité dôvody v zmysle citovaného ustanovenia § 23 Trestného poriadku môžu byť dôvody, ktoré zabezpečujú nestranné a zákonné prerokovanie veci, náležité zistenie skutkového stavu potrebného na rozhodnutie, ako aj uplatnenie všetkých do úvahy prichádzajúcich základných zásad trestného konania. Pri dodržaní týchto zásad môže ísť aj o dôvody procesnej ekonómie v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 101/2000).

Vzhľadom na uvedené je tak delegácia procesno-právnym inštitútom, ktorý musí mať iba výnimočnú povahu, a preto dôležité dôvody na delegáciu musia byť zreteľné, zrejmé a nepochybné a ich existencia musí byť jednoznačne preukázaná (II. ÚS 448/2010).

Podľa stabilizovanej súdnej praxe je dôvodom na odňatie veci príslušnému súdu a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa aj vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu. Krajský súd v Nitre taký dôvod vo veci sťažovateľa nezistil.

Sťažovateľova námietka miestnej nepríslušnosti okresného súdu preto nebola relevantná pre rozhodnutie Krajského súdu v Nitre. Napokon je potrebné uviesť, že o veci sťažovateľa koná súd prvého stupňa. V závislosti na výsledku tohto konania, bude mať sťažovateľ možnosť využiť riadny a prípadne aj mimoriadny opravný prostriedok, v ktorých môže uplatniť aj námietku, že vo veci rozhodol nepríslušný súd, ktorá je jedným z dôvodov dovolania [§ 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku].

Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením práv sťažovateľa uznesením Krajského súdu v Nitre poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov tejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou. Do sféry pôsobnosti

všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01). O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 303/06).

Krajský súd v Nitre preskúmal námietky sťažovateľa tvoriace obsah jeho sťažnosti aj návrhu na delegáciu jeho trestnej veci a ústavne konformným výkladom relevantnej právnej úpravy dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na odňatie veci miestne príslušnému okresnému súdu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok.

Vo veci sťažovateľa ústavný súd nezistil žiadny z dôvodov, ktoré by signalizovali arbitrárnosť alebo zjavnú neodôvodnenosť napadnutého uznesenia a boli tak dôvodom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľa nie je v príčinnej súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť odmietol po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti nebol už dôvod zaoberať sa návrhom na vydanie dočasného opatrenia, a preto ústavný súd už o tomto návrhu sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2015